

FÖRETAGAR

ombudsmannen

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2011-2012

FOTO: DrAfter123

ÅRET I KORTHET

Företagarombudsmannen ingav remissvar till regeringskansliet i anledning av utredningen Mål och medel – särskilda åtgärder för vissa måltyper i domstol.

Företagarombudsmannens utredningar ledde till att det kommunala elföretaget Bixia beslutade sälja sin olagliga telefoniverksamhet.

Rapporten "Skatteprocessen – vad varje företagare bör veta" publicerades. Den visade att förvaltningsdomstolarna är partiska till Skatteverkets förmån.

Företagarombudsmannen ingav remissvar till regeringskansliet samt bistod med experthjälp vid den statliga utredningen Olagligt statsstöd SOU 2011:69.

Sverige fälldes av EU-kommissionen efter Den Nya Valfärdens anmälan för att ha utbetalat olagligt statligt stöd om 14,5 miljoner kronor i fallet Hammar Nordic Plugg.

Konkurrensverket beslutar att stämma Skelleftebuss för konkurrensbrott efter Företagarombudsmannens anmälan.

OM FÖRETAGAROMBUDSMANNEN

Företagarombudsmannen är en del av tankesmedjan Den Nya Valfärden och verkar för ett bättre företagarklimat i Sverige. Detta bland annat genom att ge uppmärksamhet och publicitet åt fall där brister i villkoren för dagens företagare kommer i dagen. Sedan år 2000, då verksamheten startades, har Företagarombudsmannen publicerat ett hundratal utredningar. Dessa läggs ut på Den Nya Valfärdens hemsida: www.dnv.se

Företagarombudsmannens har en styrelse som består av företagare och publicister. Ordförande är Tommy Adamsson (vd Adamssongruppen). Övriga ledamöter är Mats Bendrik (advokat vid advokatbyrån Nord & Co), Patrik Engellau (ordförande i Stiftelsen Den Nya Valfärden), Lars I W Jansson (vd och delägare i Wasa Express samt ledamot i Svenskt Näringslivs SME-kommitté), Nils-Eric Sandberg (redaktör), Edward Waller (tidigare auktoriserad revisor) och Monica Werenfels-Röttorp (konsult). Jur. kand. Micha Velasco svarar för den dagliga verksamheten.

Utredningsarbetet

Inte sällan händer det att företagare drabbas av konsekvenser av orimliga lagar eller andra aspekter av dåligt företagarklimat. En drabbad företagare kan anmäla detta till Företagarombudsmannen för utredning. Företagarombudsmannen kan också på eget initiativ ta upp och pröva intressanta fall.

Våra utredningar fokuserar starkt på att komma fram till en objektiv bedömning. En stor del av vår trovärdighet ligger i att de uppgifter som redovisas är tillförlitliga. Objektiviteten är en av våra allra viktigaste principer.

För att ett fall ska anses som anmält och bedömt krävs att så mycket information och fakta inhämtats i ärendet att det på fasta grunder har kunnat underkastas en preliminär bedömning.

Anmälningarna faller i huvudsak inom någon av följande kategorier:

- Anmälningar gällande myndighetsutövning
- Anmälningar gällande lagstiftning och regelsystem
- Anmälningar av civilrättslig karaktär

Fall som är av civilrättslig karaktär tas som regel inte upp eftersom dessa ofta innebär att anmälaren ligger i tvist med ett annat företag eller har kritik mot ingångna avtal.

En del av utredningarna leder till domstolsprocesser. Det faktum att domstolarna ofta delar vår bedömning tyder på att Företagarombudsmannen fyller en viktig funktion när det gäller att belysa bristerna i det svenska företagarklimatet.

Rättsliga processer

Myndigheter, framför allt kommuner, bryter ibland mot lagen på ett sätt som framstår som medvetet. Dessa myndigheter tar dessutom sällan till sig kritik mot de olagliga besluten. Företagarombudsmannens ambition är att driva rättsprocesser mot kommuner och andra myndigheter som bryter mot lagen på ett sätt som snedvrider konkurrensen eller på annat sätt påverkar företagarklimatet negativt.

De rättsliga processerna är en viktig del av Företagarombudsmannens arbete. Detta bland annat för att de tydligt belyser att enskilda företag i många fall finner sig i en svår situation gentemot olika myndigheter.

Det händer att Företagarombudsmannen inte kan bedöma ifall det verkligen föreligger ett lagbrott, men att det ändå är motiverat att föra en juridisk process. Till exempel där det är oklart om en brist i företagarklimatet beror på lagstiftning eller en myndighets agerande. Det är då viktigt att få fastställt om det är lagstiftningen eller myndighetens rutiner som behöver ändras.

Juridiska processer förs i svensk förvaltningsdomstol och inför olika myndigheter. När så är påkallat har Företagarombudsmannen även möjlighet att anmäla missförhållanden till både svenska och utländska myndigheter, till exempel till Justitieombudsmannen och EU-kommissionen.

VERKSAMHETSÅREN 2011-2012

Företagarombudsmannens publicerade utredningar har fått bra genomslag i media (antal träffar på internet samt i tryckt press var under åren 370). Vi har främst synts i lokal- och regionalmedia, men även på rikspanet. Under åren har ett antal debattartiklar publicerats, såväl rörande enskilda fall som mer generella ämnen såsom lagändringar och företagarklimat.

Att Företagarombudsmannens arbete har betydelse kunde konstateras när vi i en utredning kritiserade Bixias olagliga telefonverksamhet. Efter Företagarombudsmannens utredning valde Bixia att försälja telefonverksamheten.

Företagarombudsmannen granskade under åren 60 skilda fall varav 21 ledde fram till publicering.

Statlig utredning – Olagligt statsstöd

Efter att Företagarombudsmannen anmält Åre kommun för otillåtet statsstöd och EU-kommissionens fällande av Sverige aktualiserades frågan om de svenska nationella reglerna för återkrav överensstämde med EU-rätten.

Regeringen tillsatte i februari 2010 utredningen Vissa frågor om statligt stöd m.m., Kommittédirektiv 2010:09, för att närmare granska den svenska regleringen och implementeringen av EU:s statstödsregler.

Kommittédirektivet ledde till betänkandet Olagligt statsstöd SOU 2011:69 i oktober 2011. Företagarombudsmannen var under utredningens gång utredaren behjälplig med information baserad på Företagarombudsmannens arbete på området.

Som remissinstans lämnade Företagarombudsmannen även yttrande till betänkandet. Företagarombudsmannen slog i sitt yttrande bland annat fast vikten av att förslaget förenas med sanktioner gentemot myndigheter och kommuner som utger otillåtet stöd.

Den 7 februari 2013 överlämnades remiss till Lagrådet.

Konkurrenslagen

I Sverige har vi sedan den 1 januari 2010 regler i konkurrenslagen som syftar till att hindra kommuner och landsting från att på orättvisa villkor konkurrera med privata företag. Företagarombudsmannen anmälde vid lagens ikraftträdande i januari 2010 två kommuner till Konkurrensverket för att pröva huruvida de kunde anses bryta mot de nya reglerna.

I en av dessa anmälningar, avseende Skelleftebuss olagliga bussverksamhet, har Konkurrensverket väckt talan. Nu väntar en domstolsprövning för att avgöra huruvida Skelleftebuss ska tillåtas fortsätta med sin verksamhet. Dom väntas under 2013.

Några fall i korthet

Skellefteå kraft – snedvriden konkurrens

Skellefteå kommuns eget elföretag Skellefteå kraft hade en verksamhet som kallades Kraftklubben. I klubben blev alla elkunder automatiskt medlemmar vilket innebar att den vid tiden för Företagarombudsmannen granskning hade ett medlemsantal om ca 130 000 personer. Genom Kraftklubben fick ett flertal utvalda företag möjlighet att gratis skicka ut reklam till klubbens medlemmar. Företagarombudsmannen kunde i sin granskning visa att möjligheten att gratis kunna skicka ut erbjudanden och reklam till klubbens medlemmar utgjorde ett otillåtet stöd till de aktuella företagen. Bara portokostanden för erbjudandena kunde uppskattas till omkring 300 000 kronor.

Efter Företagarombudsmannens kritik valde Skellefteå kraft att lägga ned Kraftklubben.

Fiskare vann mot A-kassan

En fiskare överklagade Fiskeriverkets beslut att dra in fiskelicensen vilket i praktiken förbjöd fiskaren att fortsätta med sitt yrke. Eftersom fiskaren därmed blev arbetslös ansökte han om A-kassa. Men eftersom fiskaren också hade överklagat Fiskeriverkets beslut ansåg A-kassan att överklagan var en ”åtgärd inom företaget” och nekade ersättning. A-kassan menade att han hade arbetat i sitt företag trots att han var förbjuden att arbeta utan fiskelicens. Förvaltningsrätten ansåg att när en yrkeslicens upphör försvinner möjligheten att vidta åtgärder i näringsverksamheten och att en domstolsprocess inte innebär att fiskaren vidtagit sådana åtgärder. Fiskaren fick rätt i förvaltningsrätten med Företagarombudsmannen som ombud.

Gotlands kommun skänker bort Östersol – otillåten fastighetsförsäljning

Gotlands kommun beslutade 2012 att skänka bort en fastighet värderad till tre miljoner kronor till ett privat fastighetsbolag. Fastighetsbolaget på Gotland behövde inte konkurrera om fastigheten med andra företag. Beslutet att skänka bort fastigheten överklagades med Företagarombudsmannen som ombud såsom olagligt enligt kommunallagen och enligt EU:s bestämmelser om statsstöd. Gotlands kommun fortsatte trots överklagan fortsatt med förhandlingarna om att skänka bort fastigheten. Kommunalrådet Åke Svensson uttalade följande om gåvan. ”- Oavsett om det är två, två och en halv eller tre miljoner så tycker jag i alla fall att det är den bästa lösningen att ge fastigheten till utvecklingsbolaget.”

Förvaltningsrätten upphävde beslutet såsom olagligt i februari 2013.

ROT-avdrag

En företagare utförde ROT-arbeten i december 2011. I januari 2012 blev han akut sjuk och låg i kuvös och kunde inte förrän i februari 2012 ansöka om ROT-bidrag. Skatteverket ansåg att det aldrig finns giltiga undantag för att få lämna in ansökan efter den 31 januari för föregående års ROT-bidrag. Ärendet överklagades med hjälp av Företagarombudsmannen. Kammarrätten ansåg dock inte att företagaren hade rätt till att få tiden för ansökan om ROT-avdrag återställd. Domen har vunnit laga kraft.

Toppfrys – olaglig fastighetsförsäljning

Ett av Vänersborgs kommun ägt fastighetsbolag förvärvade två industrifastigheter samt lös egendom för sammanlagt 17 miljoner kronor och sålde i anslutning därtill fastigheterna för 8 miljoner kronor till ett privat bolag, Hammar Nordic Plugg. Bolaget sålde kort tid därefter fastigheterna för 40 miljoner kronor till ett företag som tidigare hyrt, och bedrev industriverksamhet i lokalerna. Beslutet att sälja fabriken billigt gick inte att överklaga i svensk domstol eftersom det var ett kommunalt bolag som hade fattat beslutet. EU-kommissionen beslutade efter anmälan av Den Nya Valfärden att kommunens försäljning av fabriken Toppfrys innebar ett stöd på 14,5 miljoner kronor till Hammar Nordic Plugg som nu måste återbetalas. EU-kommissionens beslut är överklagat till EU-domstolens tribunal.

Marstrand/Båtellet – otillåten fastighetsförsäljning

Kungälv kommun har under flera års tid velat sälja vandrarhemmet Båtellet på ön Marstrand. Efter ett anbudsförfarande 2010 gick kommunen vidare med diskussioner med två av anbudsgivarna. Under dessa förhandlingar ändrades villkoren drastiskt till en anbudsgivares fördel utan de andra anbudsgivarnas vetskap. I december 2011 fick de ursprungliga anbudsgivarna en ny chans att inkomma med kompletteringar samtidigt som kommunen höll stora delar av underlaget sekretessbelagt. Kommunen valde i december 2011 att sälja till den förste favoriserade köparen för 6 miljoner kronor, trots att bud fanns på 8,1 miljoner kronor från en konkurrent. Förvaltningsrätten avlog överklagan varpå prövningstillstånd inte beviljades av Kammarrätten eller Högsta förvaltningsdomstolen. Kommunen sekretessbelägger fortfarande uppgifter i handlingar i ärendet.

OCR-målet

Högsta domstolen gav företagare rätt att återfå felaktiga inbetalningar till Skatteverket. Felaktigheten uppkom genom att OCR-numret inte var korrekt angivet vid skatteinbetalningen. Skatteverket har fram tills nu beslagtagit pengarna och dubbelbeskattat företagaren. Rättsregeln *condictio indebiti* innebär att den som av misstag betalat ett belopp till någon har rätt att få tillbaka misstagsbetalningen. Två identiska fall avseende misstagsbetalningar med OCR-nummer har drivits i domstol för att få vägledande praxis. I förvaltningsdomstolarna förlorade företagaren i samtliga instanser. I de allmänna domstolarna vann den andra företagaren i samtliga instanser, slutligen i Högsta domstolen. Detta innebär att domstolarna dömer olika och att Skatteverket inte längre kan konfiskera misstagsbetalningar. Företagarombudsmannen var ombud under hela processens gång i förvaltningsdomstolarna.

Övertorneå – olaglig fastighetsförsäljning

Övertorneå kommun sålde en industrifastighet för 348 000 kronor till en utvald köpare trots att grannföretaget var intresserade av fastigheten och ville bjuda mer. Fastigheten uppbär hyresintäkter om 169 500 kronor per år. Sålunda kan fastighetens värde beräknas till över två miljoner kronor. Detta innebär att Övertorneå kommun återigen olagligt säljer fastigheter till underpris till utvalda köpare. Företagarombudsmannen var ombud vid överklagan vid förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten konstaterade att det rörde sig om ett otillåtet stöd och upphävde kommunens beslut. Kommunen har nu beslutat att inte sälja fastigheten alls.

Härnösand – olaglig fastighetsförsäljning

Härnösands kommun sålde en industrifastighet till ICA för 17,5 miljoner kronor trots bud från en konkurrent om 20 miljoner kronor. Konkurrenten överklagade beslutet och kommunen lovade under rättsprocessen att inte verkställa försäljningen. Detta ledde till att förvaltningsrätten avlog konkurrentens inhibitionsansökan (förbud för kommunen att verkställa försäljningen i väntan på dom) på grund av kommunens löfte. Kommunen verkställde försäljningen av fastigheten. Därefter upphävde förvaltningsrätten och sedermera kammarrätten försäljningen

såsom olaglig. Fastigheten är dock såld och kommunen avser inte att rätta försäljningen. ICA har därefter betalat mellanskillnaden om 2,5 miljoner kronor till kommunen.

Bixia – elföretag som bröt mot lagen

Företagarombudsmannen uppmärksammade under den senare delen av 2012 det kommunalt delägda elföretaget Bixias olagliga verksamhet. Bixia ägs idag av 11 svenska kommuner samt av privata intressen. Företaget är etablerat på elmarknaden men har under den senaste tiden kommit att slå sig in på andra marknader. Företaget har börjat sälja tjänster som rör bland annat mobil telefoni och mobilt bredband. Företagarombudsmannen uppmärksammade företagets nya engagemang och kunde konstatera att dessa är olagliga ur ett kommunalrättsligt perspektiv. Efter att Företagarombudsmannen publicerat sina rapporter gick Bixia ut och meddelade att man kommer att avveckla telefonidelen av sin verksamhet. Företagarombudsmannen kommer granska bolagets försäljning av verksamheten för att säkerställa att allt går rätt till i det avseendet.

Ärenden hos EU-kommissionen

Stöd lämnat av Vänersborgs kommun

Det kommunala bolaget Fastighets Aktiebolag Vänersborg köpte den 13 februari 2008 fabriken Toppfrys, vilken bestod av två fastigheter med en tillhörande fabrik. Bolaget köpte Toppfrys för 17 miljoner kronor och tecknade samma dag dels ett hyresavtal med bolaget Hammar Nordic Plugg AB avseende samma fastigheter, dels ett optionsavtal som gav detta företag rätt att köpa fastigheterna. Köparen bedrev inte någon verksamhet utan hyrde endast ut fastigheten till Topp i Brålanda AB, vilka bedrev verksamheten.

Hammar Nordic Plugg utnyttjade den 11 augusti 2008 optionsmöjligheten och erlade en köpeskilling om 8 miljoner kronor. Den 2 september 2008 såldes fastigheten vidare för 40 miljoner kronor till Topp i Brålanda AB.

Eftersom besluten fattades av ett kommunalt bolag var de inte överklagbara.

Företagarombudsmannen anmälde därför Vänersborgs kommun till EU-kommissionen för otillåtet statsstöd om 9 miljoner kronor. EU-kommissionen meddelade den 8 februari 2012 att det rörde sig om ett otillåtet stöd om sammanlagt 14,5 miljoner kronor. Kommissionen krävde av Sverige att stödet skulle återbetalas inom fyra månader från den dag då Sverige delgivits beslutet. Trots att beslutet meddelades för snart ett år sedan har det otillåtna stödet ännu inte återbetalats.

Hammar Nordic Plugg AB har nedsatt viss del av det otillåtna stödet hos Länsstyrelsen i Stockholm. Resterande del har inte nedsatts då bolaget hävdar

FOTO: ERICSPHOTOGRAPHY

Micha Velasco,
företagarombudsman

att de saknar likvida medel. Bolaget påstår dock att de har en fordran i en konkurs som skulle täcka resterande belopp. Konkursförvaltaren i den aktuella konkursen har dock meddelat att inga pengar kan komma att betalas ut inom kort tid på grund av det stora antalet borgenärer. Konkursförvaltaren menar dock att pengarna skulle kunna betalas ut snabbare om Vänersborgs kommun ställer en garanti motsvarande det aktuella beloppet till konkursboet.

Vänersborgs kommun har, efter påstötningar från Näringsdepartementet, tagit ställning till att ställa ut säkerheten till konkursboet. Kommunen har dock vägrat att tillmötesgå denna förfrågan med hänvisning till att en sådan handling skulle innebära ett otillåtet stöd till konkursboet och således vara oförenligt med kommunallagen.

Stöd lämnat av Karlskrona kommun

Karlskrona kommun sålde en tomt till NCC för fem miljoner kronor utan att anbudsförfarande eller oberoende expertvärdering legat till grund för det beslutade försäljningspriset. Ett konkurrerande bolag erbjöd sig att betala sju miljoner kronor för tomten.

Regeringsrätten upphävde i december 2010 kommunens beslut om försäljning såsom olagligt.

I kommunens avtal med köparen ingick dessutom att NCC fick utföra saneringsåtgärder åt kommunen till ett värde av minst 9 075 000 kronor. Detta köp av tjänster hade inte föregåtts av någon offentlig upphandling, vilket även det utgör en snedvridning av konkurrensen till förfång för företagarklimatet.

Företagarombudsmannen anmälde ärendet till EU-kommissionen i december 2008. Företagarombudsmannen avvaktar EU-kommissionens formella beslut i frågan.

Stöd lämnat av Åre kommun

I slutet av 2005 anmälde Företagarombudsmannen Sverige till EU-kommissionen. Anmälan gällde Åre kommuns försäljning av mark till Konsum för 2 miljoner kronor trots att konkurrenten Lidl hade bjudit 6,6 miljoner kronor för samma mark.

Den 19 juli 2006 beslutade EU-kommissionen att inleda ett så kallat formellt granskningsförfarande och den 30 januari 2008 beslutade EU-kommissionen slutligt att affären utgjorde ett otillåtet stöd från Åre kommun till Konsum. Sverige ålades därför att tillse att Konsum betalar tillbaka stödet, vilket uppgår till 4,6 miljoner kronor, det vill säga mellanskillnaden mellan Lidls bud och det beslutade försäljningspriset.

Konsum överklagade kommissionens beslut till EU-domstolen. Domstolen underkände EU-kommissionens bevisning i målet och skickade tillbaka ärendet vilket sedermera avskrevs.

Skatteprocessen – vad varje företagare bör veta

För att adressera frågan med företagares problem med Skatteverket publicerade Företagarombudsmannen 2012 en rapport vid namn Skatteprocessen – vad varje företagare bör veta. I rapporten kunde Företagarombudsmannen redogöra för ett egengenomfört juridiskt experiment där det konstateras att förvaltningsdomstolarna spelar med och avgör mål till Skatteverkets fördel, samtidigt som de allmänna domstolarna avgör till företagarens fördel, i identiska ärenden. Företagare drabbas när myndigheter och domstolar inte är opartiska i sina ageranden och detta är en klar brist i ett rättssäkert samhälle.

Syftet var att med rapporten arbeta för en rättssäkrare skatteprocess och även ge en del tips på vägen till Sveriges företagare.

Oklara beviskrav blev klara

Trots att följderna för de skattskyldiga kan innebära såväl onödiga konkurser som personliga tragedier satte Högsta förvaltningsdomstolen under lång tid inte ned foten när det gäller beviskrav i skattemål.

Förre regeringsrådet Gustaf Petrén konstaterade att ”förvaltningsdomstolarna överhuvudtaget levererat få prejudikat avseende processuella spörsmål. Vad gäller frågan om utredning och bevisbörda finns nästan inga alls.” Samme man konstaterade också att ”obenägenheten har varit stor att binda rätten för principer som kan visa sig besvärande i framtida mål”.

I ett antal avgörande från Högsta förvaltningsdomstolen från 2012 kom dock detta att ändras. Målen avsåg problematiken med så kallade osanna fakturor. Skatteverket har länge i det närmaste förutsatt att företagare, något förenklat, har betalat ut ersättning svart i det fall att mottagaren inte har deklarerat för densamma korrekt. Skatteverket har i de processer som drivits gentemot företagare ofta endast kunnat prestera mycket lite bevisning, något som har accepterats av förvaltnings- och kammarrätterna. Beviskraven har såldes varit mycket lågt ställda på Skatteverket att kunna bevisa att svarta pengar faktiskt har betalats ut.

Genom den nya rättspraxisen har Högsta förvaltningsdomstolen dock tydligt visat att det krävs att Skatteverket tydligt kan redogöra för bevisning som stöder det faktum att en företagare betalat ut svarta pengar. Beviskraven i de aktuella målen har därmed kraftigt höjts till företagarnas förmån vilket gagnar rättssäkerheten i skattemål.

IAKTTAGELSER OCH FRAMTIDSBEDÖMNING

Företagarombudsmannen noterar att många av förslagen som presenterats de senare åren inte har tagit hänsyn till småföretagarna eller deras kostnader. Till exempel betänkandet Månadsuppgifter- snabbt och enkelt SOU 2011:40 enligt vilket samtliga arbetsgivare, stora som små, ska åläggas att skicka in kontrolluppgifter till Skatteverket varje månad istället för en gång per år. Förslaget har kritiserats kraftigt av såväl Företagarombudsmannen som Skatteverket och Sveriges Kommuner & Landsting. Ett annat kritiserat betänkande som kan bli verklighet är Nystartszoner SOU 2012:50 vilket närmare beskrivs nedan.

Företagarombudsmannen noterar vidare glatt att enskilda näringsidkare nu kan välja antalet karensdagar vid sjukdom, och på det sättet påverka sin sjukförsäkringsavgift. Mellan 1 och 90 dagars karenstid kan väljas.

Företagarombudsmannen har tittat närmare på några av de områden som vi bedömer vara viktiga för företagarklimatet.

Regelkrångel

Företagarombudsmannen har länge arbetat för att regelbördan ska bli lättare. Regeringen utlovade år 2006 en sänkning av företagens regelkostnader med 25 procent fram till 2010. Det löftet har kommit på skam och sänkningen har bara blivit 7,3 procent till december 2010. För att lyckas uppfylla målet på 25 procent förlängde regeringen den utsatta tiden till december 2012. Inte heller den här gången lyckades regeringen sänka regelkostnaderna tillräckligt mycket. Enligt en rapport från Riksrevisionen som publicerades i september 2012 anser få av Sveriges företagare att regelverken har blivit enklare sedan 2006. Riksrevisionen konstaterar i rapporten att regeringen är långt ifrån sitt mål om att skapa en märkbart positiv förbättring i företagarnas vardag.

Näringslivets regelnämnd har i sin årliga Regelbarometer 2012 konstaterat att cirka 70 procent av Sveriges företagare anser att de inte märkt någon skillnad avseende regelkrånglet sedan mätningen började 2009.

Enligt en utredning gjord av Tillväxtverket anser 30 procent av företagarna att krångliga regler utgör ett stort hinder för tillväxt. Enligt samma undersökning anges att hela 34 procent av företagarna upplever att bristen på egen tid är det som är det största hindret för tillväxt i småföretagen. Företagarombudsmannen gissar att dessa två faktorer kan höra samman.

Tillväxtverket använder vid beräkningen av företagens regelbörda Standard Cost-modellen. Denna modell räknar in företagens kostnader för att upprätta, lagra eller överföra information eller uppgifter som orsakas av krav i lagar, förordningar, föreskrifter eller anvisningar i allmänna råd. Ett problem med Standard Cost-modellen är dock att den bortser från materiella kostnader (till exempel inves-

teringen i ett nytt kassaregister i enlighet med kassaregisterlagen som infördes under 2010). Det gör att Företagarombudsmannen ställer sig frågande till om den är tillförlitlig.

Enligt Ekot visade en undersökning som genomfördes av företaget SKOP under december 2012 att Sveriges småföretagare anser att regelkrånglet ökat, inte minskat. Enligt undersökningen anser småföretagarna nu att regelkrånglet ökat till samma nivåer som 2009. Utvecklingen kan med andra ord anses gå bakåt och inte framåt, en utveckling som enligt Företagarombudsmannen är oroande.

Orimlig myndighetsutövning

När det gäller orimlig myndighetsutövning finner sig företagarna ofta i en svår ställning. Att som ett litet företag ställa sig upp emot en stor myndighet är både resurs- och pengakrävande. Företagarombudsmannens intryck är att företagaren ofta känner sig helt maktlös.

Ett exempel på detta är Skatteverkets hantering av så kallade misstagsinbetalningar, det vill säga skatteinbetalningar som till följd av felaktigt ifyllt OCR-nummer hamnat på fel företags skattekonto (detta har också tagits upp i rapporten Skatteprocessen hotar rättssäkerheten). Trots att pengarna sitter på Skatteverkets konto hela tiden rättar Skatteverket endast till felet om den felaktige mottagaren både godkänner det och har ett överskott på skattekontot. I annat fall får företaget som fyllt i fel OCR-nummer betala in skatten en gång till. Efter en dom i Högsta domstolen är det nu fastslaget att misstagsbetalningar till Skatteverket måste återbetalas. Skatteverket har efter Företagarombudsmannens kritik infört undantag i sina rutiner i de fall då innehavaren av det mottagande skattekontot är försatt i konkurs när inbetalning sker. Det är ett steg i rätt riktning.

Arbetsrätten

Arbetsrätten är en i högsta grad väsentlig faktor när det gäller företagarklimatet. Enligt Företagarombudsmannen måste det ske en del förändringar i den svenska arbetsrätten för att vi ska kunna få ett bra företagarklimat i Sverige.

Företagarombudsmannen anser vidare att det bör införas en proportionalitetsregel i MBL så att syftet med en stridsåtgärd, samt dess omfattning, måste stå i proportion till dess konsekvenser, det vill säga effekterna för företagen, anställda samt tredje man.

Det bör dessutom inte vara tillåtet för arbetstagarorganisationer att förmå sina medlemmar att vidta så kallade sympatiåtgärder i en konflikt som har med andra parter att göra under det egna avtalets giltighetstid. Denna, förhållandevis ofta utnyttjade, möjlighet är inte förenlig med den respekt för ingångna avtal som upprätthålls i alla andra rättsliga sammanhang. För att få ett bättre

företagarklimat behövs enligt Företagarombudsmannen även förändringar i lagen om anställningsskydd. Vid förändrade förhållanden, omorganisationer eller då en anställd visar sig vara fel person för arbetet är det viktigt att det inte är för svårt att avsluta ett anställningsförhållande. Provanställningstiden bör dessutom förlängas. Sex månader är för kort tid för en arbetsgivare att känna av om en arbetstagare är rätt person på jobbet.

Företagarombudsmannen anser också att lagstiftaren bör genomföra mer genomgripande förändringar när det gäller turordningsreglerna. Genom denna regel riskerar svenska företag annars att tappa i konkurrenskraft gentemot utländska konkurrenter.

Det riskerar också att orsaka att ungdomar får svårt att ta sig in och hålla sig kvar på arbetsmarknaden och skapar dessutom en orörlighet som inverkar menligt på det svenska företagarklimatet.

Det finns många fler exempel på allvarliga brister i nuvarande arbetsrättslagstiftning. Enligt Företagarombudsmannens mening behövs därför en total översyn av det arbetsrättsliga systemet.

Nystartszoner

Regeringen har presenterat en utredning om inrättandet av så kallade nystartszoner. Nystartszonerna kommer att innebära att arbetsgivaravgiften höjs i stora delar av landet och att konkurrensen snedvrids.

Förslaget är utformat så att zoner upprättas inom vilka företag som där är etablerade eller etablerar sig kan få en minskad arbetsgivaravgift förutsatt att de uppfyller vissa krav. Arbetsgivaravgiften sänks med maximalt 70 000 kronor per anställd och år för de företag som får stödet.

Samtidigt höjs arbetsgivaravgiften för resten av Sveriges företagare, alltså för alla dem som är etablerade utanför zonerna. När företagen inom zonerna får lägre avgifter så påverkar det konkurrensen då dessa på grund av sin placering kan konkurrera på andra villkor än Sveriges övriga företag.

Företagarombudsmannen uppmanar regeringen att skrota planerna på att upprätta nystartszoner och uppmanar regeringen att istället genomföra åtgärder som gynnar företagarklimatet för hela Sverige. Sänk arbetsgivaravgiften för alla företag, inte endast för vissa!

Vi föreslår halverade arbetsgivaravgifter för alla företag, åtminstone upp till en lönesumma på 3 mkr motsvarande ungefär tio anställda. Enligt rapporten Bara företagare skapar nya, riktiga jobb skulle det ge minst 76 000 nya jobb, förbättra företagarklimatet avsevärt och dessutom öka antalet nya företag med 25 pro-

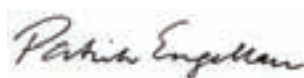
cent varje år. Företagarombudsmannen kommer aktivt att motarbeta förslaget om nystartszoner genom opinionsbildning och genom att delta i remissarbetet med utredningen.

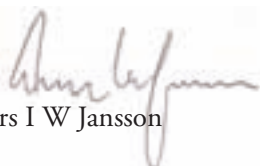
Tommy Adamsson (ordf.)

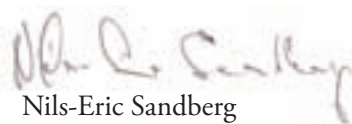
Mats Bendrik

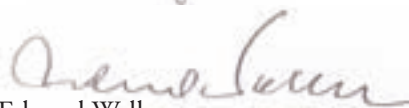
Patrik Engellau

Lars I W Jansson

Nils-Eric Sandberg

Edward Waller

Monica Werenfels-Röttorp

Företagarombudsmannen, en del av tankesmedjan

Den Nya Velfärden, verkar för ett bättre företagarklimat.

den
nya
velfärden

www.dnv.se | info@dnv.se | 08-545 038 10